

Küllalt kaua juba!

Olete oma kopikaid ja rublasid muutuste laukaste laduda last-
nud. Kog olete annu juba selles asjas parandusi ette võtnud olnud.
Muutuste hulgas valitise teatud valju foor, et nad sellest teise
rahvuse ärist midagi olima ei lähe, vaid ühikutunde põhjusel osta-
mad nad ainult oma rahvuse ärist. Sellepeale vaatamata, et
sinna juurde maad rohkem, ehk ka taup paar kopikut kallim on, jää-
vad nad oma põhjuseid teinud. Neli aga valitise selles asjas
täieline korraldus. Kes valjamine kirjendab, seda peetakse oma
meheks, ette aitamata, et iga kopikas, mis lahti lastakse ehk vast
oma rõhujatele jõudu juurde viib. Sel põhjusel soovitan Teile
oma moodu ja pudu saada ärist foor nistigune taup osta, mida
Teie kunni tänni ainult muutaiste foor osta olete saanud.

Iga diglane asjatundja inimene leiab, et hinnab küllalt oda-
vamast et ole.

Olen kergete kätte
saadaval:

P. Maalmann. (Kestlane.)
Tartu, Promenadi uul. 14.

Suur tagavara

õmbluse-masinaid

saavad lisestru hinnad müüdnud koha muutmise
pärast **Peterburi uul. nr. 18.**

Austniga **W. Gill.**

J Bergmanni rauapoodis Peterburi uul. nr. 17 on müüa:

omas majas

Kõige rattad, kõõlused hambarattad, jõurattad, mitmet fugu mõõritattad,
võimik hambarattad, kõige paremad laagri babbid, mitmet foor laagri pufid, vast
laagri kõõlused muidugi, mõnuid igas lümeduses ja pikkuses, veestifini kruvid,
kõõlused mutri kruvid, meissid ja juured, puukruvid kõige feliini, mitmetagused
vast kraanid patent vast wantri mutrid, patent teljed, treitub wantri kraanid,
head rauapuurid, kõige paremad mõnui pulgad, rana jaod, kõige paremad Anglis
mutri mõnuid, lina kruustid ja muud võõritatud, lina kett laulud, pommis
uue templiga, mitmetagused pruugitud raud tarbeasjad. Ka ehitusmaterjali.

Austniga

J. B. Bergmann.

Igaüks,

teisel teinud ehk taastatud tel-
randada on, see wiigi juba a-p
lasep-meister Aug. Biffert
juurde. Tartu Muururu uul 7.
Eest et see töödetud uueste aava-
tud on, ainult kõga osawa-
mad töölised peetakse ja head
valja makstakse.

I. Tartu hambakliinik

Mia uul. nr. 3. Telef. 229.

Awatud terve päew.

Hammaste arstimine, plombeerimine
ja väljatõmbamine valutsa.

Kunsti. hambad,

(kullast, portselanist). Massi ravisemise
est wõetakse arstiwalitsuse poolt finnit-
atud madala tatti järele.

Kõõlugu head

nahakaupa

müün odawalt.

Nõuama ka mitmetfugu

rauakaupa,

nagu hangusid, labidaid jne.

Rupakult

B. Koffin,

Raubahoomis nr. 26.

Kõige paremad
Inglise wabriku

Rupumalinad

on odawaste müia ehk wähesse
juurde maksuga

wanade wastu

ümber wabeta.

J. B. Bergmanni

Rauakauplus Peterburi uul. 17.

M. Meos'e õmblusmasnate ladu

Tartus, Raatuse (Koolitäre) uul. 9.

Soovitame oma suurest ladust kõige huulamatelt mahitulest saadud

õmblusmasinaid,

mis 1906. a. Bykaresti linna wäljanäitusele kõige kõrgema auhinna Grand Prix on saanud, hästi odawa hinnaga. Täielik ja ilma hinnata kaitsewähaõmblemise õpetus on minu ladus igal ajal.

Peale selle soovitame kõige paremat feltii

kudumise-masinaid,

mis juba tuntud endiste kudumise-masinatest kõige materjali ja terge töötamise poolest palju paremad on.

Kõndajama ta fassa juba tuntud

koorelahutaja masinaid,

mis oma lihtsa wõrgu, wõrgu terge ümberdäime ja puhta fooriumi poolest asjatundjatele kõige paremateks peetakse aja koorelahutajateks on tunnistatud. Kaup on hea ja hinnad teisteist üsna odawamad.

Kõik masinad müüa ka järelemaisu peale.

Kaupatistust

M. Meos.

Moodsaid

muhwifid,
kafuka kraefid,
bluufesid,
jopesid,
laste kuubefid,
färkifid,
püksa,
lukkafid,
taskurätikuid,
heegeldat. westifid,
blüsch jakifid,
musta wärwilifi
wateritud jakifid,
poils- ja tütarlaste
suwe mantleid,
meesterahwaste
talwe palituid,
talwe ülikondafid,
fäärrikuid,
meesterahwa pesu

soovitab odawate hindadega

S. Kaplan & Press
Nähandri uul 8 10.

NB. Balun adreessi hooldega tähele panna.

Proua Stieglitzi ai- kadumise äri Tartus.

õdetasid tellimisi wasta ja walmistatakse kõige uuema moodi järele tõi-
juugieid kudumise tööid, nagu: taimonitid, üllatitid, teise-ülitondafid, jope-
ülitondafid, julle 1. n. e.

Töö headuse ja korralduse tähtsuse peale pannaie fuurt rõhku.

Walmis tööid on kaal ajal saada.

Kellel on

nut

tastu, teina: ehk laua-tella
tarwis ehk wana parandada, siis on
selleks kõige tähtsaim koht Tartus
Näandri uul. nr. 3

G. Jofsa suure,
hennatuti förmal.

Plus

Wäikene tuba

kõhiga on saada Väike
uul nr. 1.

See too!

Täieline wastutus!

Odawad hinnad!

Kõik potisepa = ametis ettetulewad tööd

teen täielikult nagu: glaseeritud ja ilma
glaseerimata fahvli-ahjud, tumikuit
ruttu joogiks minema jne. jne. ehitusega
wähk puib tarwitawaid plüüfid hasti
täiendawate praadiahjudega ja kõhiga
paranduse ja uute ehituste ajutööd

Heinrich Maltze.

Koost uul. 3

Reisifelsifiline

Kange Ida sõidu tarwis teatagu
Slemitu toimetusele.

Olewik

Ilmub 2 korda nädalas, igal kolmap. ja laupäeval. — Asutatud 1881

Tellimiste wastuwõtjad saavad 7%, kuulutuste wastuwõtjad 20%.
Toimetuse ja talituse on Tartus Leias uulitsas nr. 1. Kantoor Suurekultural
Raastuse majas P. Sohnwaldi speditöökirjuse kõrwal.

Address: Olewiku toimetuse Tartus, ehit St. pea. raa. Oleskera. r. Oleskera, Luga.

Tellimiste hinnad:

Postiga 12 kuu p. 8 r. 60 k.; postita 8 r. — k.				
" 6	" 1	80	" 1	80
" 8	" 1	—	" —	85
" 2	" —	70	" —	80
" 1	" —	85	" —	80

Toimetuse ja talituse on awatud igal argipäeval k. 8 hommikul k. 8. Toimetaja kónet. k. 8—4.

Kuulutuste hinnad: peit-rea ruum teksti see ja sees 15 k. teksti järel 5 k., wäljaspool kodumaa piirkonda pool kallim. — Prospektide ligipane 5 rbl. tuhanda pealt. — Addressi muutmine 10 kop., kus juures endise addressi nr. üles anda tuleb.

Üksik number 3 kop.

Enne weringimistele sisseandmistel kirjeldajad arwatakse hinnatakse. Tasa maksmata alustel tehti-
wainis kirjeldajad pool. Kirjeldajad hoiakse alustel
seisukohasest seeri alust, ehk maksmata tagasi,
kui selles margid ligi on.

97 Kolmapäeval. 14. (27.) detsembril 1911

Pajatuste paradiis

Üheskütse kirjanikkudele

H. Orengein.

Kuuletaja leiab materjali, millest ta ilusa taulu teeb. See on tema kunst. Kirjanik leiab materjali, millest ta lihtsasti teeb kunstidööb. See on tema kunst. Meil mõlemal on oma walen-dawas wallas palju kilajid ja talusid, ühe kenam kui teine, ühe hõwirikkam kui teine. Muna kuuletaja nutu ja naeru, maa ja taewa waget heljub ning pilwi pillutab ja mägedega mängib, awab kirjanik meile teed, et edasi taakime, päiketi, et meie näekime, kurestikka, et meie neist eemale hoiakime, tondi toimetuse laadufi, et need meid wõrku ei wõdaks. Jaa, tubli kirjanik astub ise oma tuni ja liigaga lahingu eimelisele ritta, kui tui etu jeda tarwitufes teeb ning iiearimis, kui ta ajakirjanik on. See on tema kunsti förwali tema lohus, mis ta täit-mist nõuab. Mis on ajakirjaniku ülem ülesanne? Njawaotude juhatamine. Wihugune kool ehk raamat õpetab jeda raskest kunstist. Ma palun, ninnetage mulle jeda, et ma wiibimata jeda ottsida ja leida wõidfin!

Gesti kirjanikud ja ajakirjanikud, mis taaswenud, kui ta peale paari kõik mu ueriwastafed ja waentafed, minna tulen täna ühe hea üleskufega teie juurde, jelle

peale waatamata, kui siin filmi teie teie ehk kui teie nad ostanti sinni pigistate. Mina tahan edes-pidi A ja kirjaniku Aabit-jat kirjutada ja kirjutan teid taas-tööde. See raamat arutab kõit ajalehe kohused läbi ja annab te-ma iifitute tööpõldude kohta tar-wilist juhatusi, kuidas neid mõist-liksit harida tuleb. Juhatusi jutu-jutugani ja lõmmust naljati-gani tuleb kõit läbi sõeluda, et näha kuulda, mis nende ülesanne ja kuidas jeda kõige mõnnamine täita tuleb. Kes lehele kirjutab, leiab siit, mis jelleks tarwis teada, ning kes lehte loeb, näeb siit, kui hästi leht oma tööd teha oskab. Et see raamat wiija kannaks, peab ta teletuste förwali ta eestujulisi ajalehe tööd näitustena pakkuma. Need korjame meie Gesti ajakir-jandusest ja ta wõdaste rahwaste suutafte ajakirjanikkude juurest waa-Gesti tölles. Järwilist korral lisanu harbu näitufi hirmutufes juurde. Waene Gesti ajakirjan-duk! Aga arnu ei ole, et hirm-just peajeda.

See annab meile aga nii suure materjali, mida ühte raamatuse ära ei wõi mahutada, kuna see kui suure hulga juhatuse kallis ei tohi olla. Sellest talistufest saame jellega mõõda, et suuremate asjade eestujub iifugustes raamatutes trükkime, millede peale Aja kirjan-dukse Aabitjase juhatame, kogu kirjaj lähtefi asju paigutada wõime. Nii saame Aabitja Aki-raamatutega. Wiimjed pakuwad

näituse förwali ta oma jao juha-tufi, nii et nad omal jalal seisa-wad.

Minul on mõte Pajatuste Pa-radiijaga alust teha, millest ta taaswendi üles kirjutan. Meie ni-metame pajatufes üht iiearalist kirjafunsti jagu, mis tänini mitne nime all ilmub, nagu magus päewajutt, weste jne. Tänapu on neid Olewiku Pariji pajatufes nime all toonud, millede järele Olewiku lugeja lõnes olewat asja tunneb. Selle asja tundemärke seas on üte tähtsam see, et tema nalja naol töl ütleb ja jeda kuringli-kus wabadufes teeb. Tema po-litisei waljum eestiri on see nõud-mine, et ta ennast igast naljaj. hoolimata tõe alla wanuud jeda digufe põhja peal seifab. Selle-parast ei lohi tema ialgil head asja halwendada ega halba hean-tada. Küll wõib ta aga head nii 1500 jorda juurendada ja halba niitu jeda proffentil alandada, mis tühandada jessa ulatab. See tu-leb jellest, et ta juurendawa klaa-jiga waatab. Teda abindu nõua-wad kirjaj botililufed, jeda elus häwitada tahame. Wajeti ta ing-lid, kes ilma upitamata taerwaale ei saa. Kui lufistafte, siis nii, et iga laps jeda lufistafes peab. Nii on pajatus naeraw kohtunil tarwja ja põrgu wahele. Teiste rahwaste juures seifab see kunst kõrgel hinnal.

Nii palju kui minna Gesti asju olen wiimajal ajal lugeda wõinud, leiame ma jagedaste jarnafid asju,

milledest hea loomund jellel põlul wälja paistab. Kui seda amet haritakse, wõib tema koidu ja palju head teha. Wahete wahel wiiskub kete läde wastu ja toob tubli koolitunnistuse ülemasti nupust laua, wähehaalt doctori „aunime“ wääriline. Selle peale wõib ehitada. Mit miit?

Müu plaan on järgmine. Iga Gesti kirjanik, kes jellel põllul midagi loonud ehk edespäi linna mõtleb, laatu oma wamu ehk uusi Pajatui trükitut ehk käikisras Olewitu toimetuse kätte, et neile teed uude raamatuse walmistada. Kus see wõimalik, awaldab neid Olewik kirjaniku lubaga. Siis awaldab uina sealkamas oma märkusi tõe kohta, aii, mida la iga teine teha wõib. Sellest lauwab meile weile juhatuse lool esolewa asja tarwis wälja. Noored kirjanikud wõiwad siis teitud puudusi rarandada ja wiimaks eestlajufilele pajatufele laada, mis wiimaks nende fogus iluub. Et leht kõike trükkida ei lunda, wõitfin minna ta ilma selleta oma märkusi awaldada. Selle juures tuleb aga loowida, et asjad Olewitu toimetuse laudu loowid, kuna minu kirjawahetus mul üle pea lauwada ahwardab ja ajaga lodu- lüda lösta lahub.

Gesti tödde tõrwaat tuleb la wõddraid palluda. Mes neist eestlajufili leiab, laattu nad nii ehk oma kõlles Olewitu kätte. Loowida on, et niistästi oma töddel kui la tõlgetel dige nimi all lejab.

Selle töde juures on meie juht- mote see:

Tõdte, tõdte tõgeduit,

Kõrtufete nõgeduit!

Aga head ja laifus lanna,

Lalle kotta lendu amma!

Uht ja julgesti iupita!

Leiti ja taewa upita!

Kirjanik, su kuuft ja fogus

Lõbus nii kui hädaohus.

Kui see töde forras, lahame wi- bimata teiste peale mõtelda ja neidgi larnakel wiisil ette wõtta. Gesti juuguwennad, ühifete tödde ühifese asja!

Zuguwennad fulewallait,

Weil on tarwis ditsawat kallait,

Mis meil dielõhna annab,

Mis meil wiimaks wilja lannab,
Wennad, seda istutama,
Wäenuleeki kistutama!
Wennad, kui see meie wões,
Meie kewabe on läes!

Paris, 20. 12. 11.

Loim. märkus: Etutarga ajatirjaniku asjalikku soowi täites awaldame tagapool fogu täna ühe meile laadetud pajatufe ja jääme arwustawad märkusi ootama.

Wanad ja noored

Eigem oleks kiil ütelda — wananenud noored, jetti aii, millest siin mõne reaga juttu teime, näitab, lunda noored oma arwamistega mõniford wanadele täieste larnafed on.

Alles hiljuti teletas fw. Örenz- hein siin fogal, kuidas parlament- lises Pariisi politilistele ringjoonele ühesatunud partiid niifugufeleituforra annawad, et äärmifed parelased äärmiste pahelastega lõwua leiawad ja mitte ägedaks mõitufiwa, waid lüdamifefed lõp- ruufef. Niifuguit lõpnuft laime piifufefel fujul müüd ta oma fogus näha.

Nende ridade kirjutaja on mit- mel fogal ja forral loowi awal- damud, et meie feltelund ja leitiid noorefog juures ieda järele aidata kottufis, mida perekond ja lool puudu jätawad. Üks nendefi fii- mufteft, milles fogu ja lool noor- ded inimefed täieste pimebusele jätawad, on fuguwaheline fõblufis. See aii ei ole fuguigi nii alatu nagu lunda rahwa lombeleudus, kuft lahufis la meie fõblifefel maddupnuud fetles laenatud on, ta teinud on. Moofefe lea- duife järele oliwad lõit emad roo- jafed aga rohtinud 40 päewa peate felle, kui nad looduife poolt neile peate pambud fõrge fogufe täinud oliwad, inimefte ilma alla tulla. Zemi fugu rahwaste juures peeti naiti ülefõidde waga alatufis ole- wufef ja alandati ühes fellega la inimelefog fõrge fõrgemat üles- annet — elu edaifandmifit. Aria rahwaste juures on naene ja ema juba ammuifet halift ajafi peale palju juuremas lugupidamifef ol-

nud ja uue elu loomifit ei ole feal kunagi niifugufef alatufef pe- tud, et felle üle 40 päewa häbi tundma peab. Weil aga on lugu Moofefe leaduife furwe all ometi nii laugele lannud, et Gesti emade auiafeti eufogufefit midagi rää- kida ei tohi, et meie neififite ette- walmistufef emafogufefele juttugi olla ei wõi. Wiifafal toonil rää- gitud fõblifite lõnega wõiks aga fel- les ometi waga palju ära teha. Meie noorhugu, nimeft dypnu noor- fugu, patustab libeda linnaelu lufugufele all fõblufef dige palju. Siin on felgitufit ja juhatufit hä- daste waja. Koolis ei luda üle- mus seda anda, fogu ei ofka weel asjaga fõrda laada. Wõitfse loota, et leitiid, nagu larnufef — ja hari- duife-fellfid asjafi elawufega kinni lauwad ja teemad mis teha wõib. Aga ei. Aii ei läbe liifuma. Weil näib ainult wabadufe puu- duife üle laebamine fõrge rohfeim liifwel olewat, laesolewa waba- duife larnufamifef astunwad aga wabadufe nõudjad ife laagedaile felle fittendajafena ette.

Kii oli lugu mõddat. pühap. Karsufite Lõbras, fuis felle mõttega mille üle lgaunias enne pikenalt mõitfed wahetatud oli, ette astuti, et asja laemais ringis liifuma panna. Emad oliwad foajatt as- ja poolt. Nad loowifunwad, et neile nende tiutardete fõblufite tee kätte juhatawifef appi tuldafis. Noored- mehed aga, nendiamad noored, kes haridufe reuufit fõrge fõrgemate pulgale rojiba piitawad ja felle juures wõija paista lajewad, et nemad politilife inimawaate poolfif pahelafte fiida lauwad, oliwad felgitamifef mõttele ägedalt wafu ja misfugufete põhjendufefega! — Ei ole ilmas lühtegi fõlwarufit ega toornift olemas, mida kunagi fõbl- lifef ei oleks peetud. Weil ei ole fetles asjas weel midagi findlat, fetley, ei tea me la midagi piitda, ega nõuda. (Zauram wõi Zau- ram). Inimene on täieste tund- muste ori. Oma wiie meelefefega e. lunda ta nende wafu midagi ette wõtta. (Mangropool). Kuufiti aamufene lüesanne on, et ta fuur oleks, ja felle juures ei küti ta, mis fõblifine ehk fõlwatu on. Kui Moor-Gesti on Kuthi ütelda lafeb,

et Gesti neiu umbes 30 aastafelt mehele niinema peab, senini aga koguniste neitsits jääda ei pruugi, waid armuwallas kõige talajamad nurgad läbi lüüfida wõib — siis on see puhbas kuni. (Mangropool). Kende ja farnaste teletustega juuriti kõneleja ettepanek, et Mars-kuse Zöber nooretoote sõbluse õpetuse õhtufurkufed awats, sõrwale ja offi jäigi läbi arutamata.

Kui meie wana sõbluse landja tele sellest asjast räägid, siis ütlevad nad: Mii ei ole küllalt selge: Karem siis waitsimisege wäheru lahju teha, kui rääkimisege palju lahju. Noored näitawivad niid, et nende ajudes offi tõepoolest hoopis tegane on ja soowitawivad sedafama, mis wana. Jumedus siin ja seal ja mdeleit pool selguse fiidi rakistamine. Keed on ju päris siidameisõbrad, need on ju wananenud noored, kes nõnda pimestamise politikat ajawad.

Meil kaebataste alataja nooretoe etutidumise, sihtide sõlmumise ja jonetuse üle. Kaebatused on põhjendatud, seht haigused, enesetapmised jne. on noorte teas igapäewane nähtus. Zeda põhjusi ei tule mujalt offida kui sellest, et noortel sõblustes süüimustes findat sihti ei ole. Nad tähewad, nagu Jommiarise ühes oma jutustuses teletab, üle piiri, ja ehitawad siis endi sõbluist kõrguist päraist selles, et oma nohuminadega katabade (jutut üle piiri) legakeld fatmiidid teewad. Süüingufes seifullorras on iga selgus wastumeelt, fellep. soowitafettumedeit. Siin ei wõi fellefond ei paremal, ega pahemal pool fraawis löndida, waid peab kuldse felleke walima ja siinta selguist murefikema, kuhu seda hädaste tarwis on. Emade soow on selles kõige digem offuse andja. Mes selle wastu waidleb, see waidleb rahwa parema tulewitu wastu.

Jlmawaadete wabel

M. Zaai.

Ülts noor arst, kes enesete Solandi-India koloniides kohta tahab offida, süüsi minult teatete olude ja elutingimiste üle teateid. Wunde

teas pani ta minile ka süüimise ette: Kuidas on Jaanwas waimulise eliga ligur? Kui ma selle lata süüimise peale sohe immarguist wastaist ei teadnud anda, lftas ta nagu teletufes juurde: ma mõtlen selle süüimisege, kas keal mere taga ei ole wõimalus dige fuur waimuliseft tiiga fangu jaaba, seht et keal haritud ringfond läbitaimiseft puidub?

Kui ma fellegi peale sohe wastaist ei annud, waid enae feda watuise talle näkku naeratafin siis fageles ta nagu enae wabandufes wabele: Ma mõtlen efimeles joones drnafoe peale, kes wäljaspool Europat haridule poolest fangeste fangu on jäänud.

See mõttewiis on isetoomult. Noor tohtri herra, fündimise poleit moshuataane, aga wiis aastat juba wäljamaal elanud, Bertinus, Fariis ja Wündchenis funderinud, ei kõneleud mitte enae siifu, waid ilhe tervet fellefonna eest, kes ennaft haritud Europat nimetab. See on niimeit fangeit fuuremaoja Europa haritlaste arwamine Jaanwaft ja ilhelidde kõigist ilmafaaredeft, mis wäljaspool ilma fellekhta — Europat — feliab.

Faraku yidin ma noore õpetlale ilmaawaatele augu põhja lööma, mis ta ofie jahmatama pani, seht nii ootamata tuli see talle. Meie wõime selle noore tohtri ilmaawaadet — ilma pikema kahtlemiseta ilheliddestaba, seht kuidas tema enesefelle felle fohita ilmapiibi teinud, nõnda teewad tuhanded teised ka. Eht weel digemalt: See ilmapiib on Europas walmiist jaada, nii et teegi siin diete muud ei pruugi teha, kui feda nagu walmisteedetud, mupi siite lõmpida. Mis ilkiid, kes mõlema ilma etuolu paremine tundma õppinud, seht teadwad, see kaab nagu wee piisf fuumale fereiele ilma jallista. Et wähepemat Gesti ajalehe lugeja enesete wähe digema pilditule laas, awaldan siin mõned rad, mis fittirawaste asjaste natuke walguist wõiwad tulla.

Europa tuleb mulle ette, nagu wanaaegne Diina, kes ennaft oma fustia müüri läbi imarft lahutas. Europa on enesete niiramute tugewa müüri ümber ehitanud, mille

üle ilhtegi walguise fiirt wälja ei tohi paista. Aga müüri ehitamine on ilhtia fureiftu siinas wananenud, tulgu see Hommikust eht Zhtut. Müüri fõe ei ole muud head nutumud farda laata, kui ehitajaid te wangi panna, ilma et nad feda furaqit pool digel ajal olettawad mägannud. Zema ainus hea falg on see, et fongis olejad ilhe endid ilfaiima fellekfohade pidamwad ja wäljaspool müüri ainuüfifi barbariift nägawad. Olulifult ofi aga offi umbes ümber pöödnud: Mes wäljas feliis, fii rakistamata edafi, kes müüri paradiiis pörmiftes, jäi oma enesete taerawaste turbinas faarmitafase.

Kuidas ma ka Europat fuoma laia fodu faitista tohaffin, tema uueste nagemine on mult iga wõimaluise wõtnud. Zema fiidetud fiktura elu on farrifaturis munnunud. Zedus, fhearatis tehnika teadus, on ilmaawaadematat fõrgel järjel, peaaegu nii fõrgel atmetel, et felle poole ilteswaatamine juba pea ringi paneb läima. Peaks arwama, et ta enam fuugiti uua peal et feliis, waid õhus fõigub, ilma et alufigi näha on. Kõif lumardawad selle ebajumala poole, aga fuipafu on neid, fellebele ta oodetus õnne jagab? Keed ilkiidud, kes felle päifele fiirte fõuufit tunnewad, faowad selle wootu fellef, feda ta õnnetuks teeb, tohafi ja fõduft wälja pillub, eht oriaiffefse wigfab. Aga see mitulugu ei puutu siia! Olgu lihtfeieft näpunäiteft nende asjade teete ilfi fiillat, mis meie elu fänapaeiw fikedamaks teeb, kui weel lühikele aja eest. Terve Europa kaebab fahli aja fõrgete toidainete hindade, falkiste fõrtterite wähele teemistuse üle. Mes elada tahab, peab fõit jõu ja mõistuse fõffu wõtma, et waadata, kuidas läbi jaada. Figituift tundub fõgafi fiilfiit. Kus jääb keal weel aega waimuliste tarwituste jaoks? Suured rahwahulgad on juba rahut, kui nad fõhu täis faawad ja fõojas toarurugas päewatöö waimuift wälja wõiwad puhata. Minult fõpitiil mehed wõiwad muud elu fõdu ofida, seht kelles on neit päratu palju aega. Aga kas see juba waimuwiirfti töö on, felle

enne veel selgeks teha. Nii ei jää mitte wõga fuur teistond üle, kes kõigist wäljeste ja siimistest tahtajatest puutumata ja ilma sega-maia waimlise elu puhtadel för-gustel fondida wõivad ja suu-damad.

Mis wanemal ajal Europa kul-tura elus silma toras, see oli sistemattik siinnaculatamiis püüe iga wõimalise hariduse järgu peal — siimarquse koolihariduse nime all. See riigi ja kiriku alust siin-nitaw mõttewiis leidis iteäranis looja kodu ja kaitset meie tiital kodumaal — pühal Maarja pin-nal. Aga kooli tunnistus andis täis küpse kätte, millel veel midagi juurde lisada tahtis ofte pöörane mõte oleks olnud. Nüüd näitab see püüd teiste waatepi-rile maad annud olema, mis wa-nale küll risti wastu käib, aga riigi ja siinima üheksilguse on. Nii-melt põlatakse nüüd kõike, mis wanemaist kultura ajajärgust pärit, ilma iga kriitilise sõrnale heites. Ainus hääbõnne on nüüd: Ajast maha jäämud! Noorlugu kaswab teises dõus üles, astub ofte teed modern aja teaduse ja kunsti maistesse, ja need on tema ainus ewangelium. Wanemaist teaduse ja kunsti ilmasi on tolle ai-nult natuke nõrka aimet, mis aga ula-tab, et jeda põlata, mis wanemaist ajajärgust pärit.

Sellel seiksohal on ju waid-lemata oisgu headus. Mis tea-dus ford kui wiidab eht kõlwatu fõrnale heitnud, sellega ei maksi enam aega wiita. Mõga on nüüd niilama kašinaste, wahelt veel fainima ju wanemal ajal. Selle-pärast siis kõbe selle juurde, mis ajafõhjem ja teega tarwilijem. Aga põhjusmõte on sellegipärast wanale wiidafale alufele jäämud — alufete, mis siimapiikst siisu-forda ja maist ai-maks dõndaks-tegewaks uhks tõstab. Mül on lugemata fordafid wõimalis olnud, jeda huiwitaw lõhet w a n a ja uue ilmaawaate wahel kõige pare-mat hõlilafel tähele panna. Suurtes Europa kulturaetu sef-fõhtabel on pea päwiti politiliisi ja teadusliisi foosolehtud kõigisu-guste teistfondade ja lihtide poolt wõimalis näha ja kuulda, mis need

wahed filmatorfawa karedufega siimile tulewad. Nüüfufes nime-tan nra siin ai-nult tahte juhtumist üks peab näitama, mähädufe ü-bufega noorus oma ajawaimu ihe-teaduwiles wanemas ajawaimus juurduwa teaduse wastu üles as-tub, teises jälle, kui tehwas seisu-forras waiem ajajärt mõniford kätrefeb. Wiimafel juhtumisel on noorel fool digus, wanemaid eest ära tõgata ja ihe ai-mele astuda, kui need tdepooleft oma endife „siimarquse hariduse“ harjale rip-puma on jäänud.

Saksa naeste siitumine pidas hiljuti Mündenis ülemaalist foos-olekut heale nõudumise asjus ja näitas terve tõnede reaga kõige paremate naeste diguste eest wõit-lejate poolt, kui tarwiline naeste diguste eest seisumine riigipäewat teadufetegemise juures riigile ja rahwale olla. (Nende nõudumiste ja nõudutise põhjendustest edaspidi pifemalt). Wacluste juures astu-mud ka mitmed „noored“ oma foolipingi tarkufe iheeaduwiles iites. Rahju oli farnast mõistete tegadusi kuulda, millega siin tõwi liidub-fega üles astuti, naifi igaft poli-tiilist tegewufest oma padade ja panuide juurde tagasi juhatades. Siaw kõneleja emand Dr. Augs-burg, iiks Saksa naisliikumise juh-tideft, fooris aga halastamata wi-i-til noorte wastuwaidsewate dokt-rite nõrkufest paljaks ja näitas nende täielist asjatundmatust ja arusaamiste puudust siind siitawat selgufel. Nagu weega wõlatud kaufid pidawad nad foosolejate lõ-buks kõige liihemat teed otfima, et nii täielife kaufufe häbi alt wõrste dõu iisse peateda ja oma ajaför-gel seiswa teaduse tänfu ufu üle wahet; eiimeft forda elus kahtle-da. Wahet ei olnud nad iagal enne veel selle mõtte peale tulnud, et nende uue aja alufel riippuwa tea-dus kõigi foofialetu siimuste se-letusteks ometi hästi ei ulata. Teist forda ei ulatda nendest noor-teft doktoritest wiististe keegi enam nii naiwifult ja ettewatimistamata ette astuda. Neite on midagi it-mutatud, mille peale nad omas noores elus siimaaate wiististe weel ei ole tulnudgi. See on uueua aja kaswatusfega, mis absoluutife

julgufiga teadufe siimimustes mana doqma järle, kui ka uues münd-ris, mis wana asja ennaft ei muuda, oma tänaftel seifuforrait ihewalitifeja iheeaduwifega proble-maifi kulturaüsiimusi dofterib. See kaswatab noorefõu, mis juba foolipingist faadif abifolut teadufe ihand on, wähemalt enefe teades. (Järgneb)

Wäljamaa Wene-Persia tüli

Sähing

Wöödataimud reedel oli Fabri-les Persia fidaide ja seafete Wene wägede wahel awalik la-hing, nõnda et jälle sõjatiifumus nende kabe riigi wahel päewafor-rale tõufeb. Telegrammid teata-wad sellest järgmist.

Wene wägede laifmine wõtris omale dige tõufe ihefoomu. Teale laifmife hoowideft, majade katus-tele ja awalifidufel platifidest run-giijawad fidaid Waqifthanafi fat-tale, kus meie wägi seifab. Nad tõõdi fuurtiifide ja fuultipidufate tulega tagasi. Fidaid lapifwad meie haawatuid ja teatafivad metfiifal fõmbel fõlbafite ja faia-fate fuurtiifefid. Persiastate wae-mulifu meeleolu päraft laifnawad Wene elanikud findrat-fõnfufi ma-jasse warjule, mida Mingrelia polgu fõlm roodu faifsewad. Meie pangaaufetifidufid oifwad pangas, mis seifet turgu on, hõmmifufi fimi poote dõni finni, fimi neid fõrda loks ära peasta ja findrat-fõnfufi majasse wiia. Hõmmifufi faadif laifab meie fuurtiifufwägi linna findufi, kus fidaide pea-wägi sees on. Meti roodu kabe fuurtiifuga puhastafiwad wõidet-des teed meie findrat-fõnfufi maja ja fõjawa laagri wahel. Meie fõjawa meeleolu on hea.

Fihufafit. Wene alamad, kes Teheranis etanaw, leidfiwad Wene fõjawa laagra fõrtoris pei-dupaifa. Seifuford on erutaw. Hõmmifufi tüli Fihufafise efimen-falt meift wäcofajt, milles mõnõg

roodud viiendajü tüttide polguil ja 100 kafeinat on ja ruttas Zabriskie uuele edasi.

Viiri ääres tuli wenelastele 300 mehe line perijaste ialf wastu, kellel nön oli Wene mäciatka, kes Sabrise poole ruttas tajištada.

I abrifefi. Haavatud viidi latofiti mähkimeride baigema-
dole, et siis kaitset võimalit oles-
porennie korraldada. 25 Mergeli
kafafate rata-grenaderi on konfult-
amietis Iabrifefi teo valitufe ju-
res vahil. Zinnofamafie on 3
kafafate fupunkelad toobud, kes ööl-
lei ära tapetud otivad. Konfultat
kafifefate meeleotu on hea. Eitafel
lafuniel lai kafafate ohviftee
lafuniel.

— Eene wäciatga teinukoha poolt siindunud aegajast piisitalanike ja iitšid tuurtiti paugud. Monitumilaja tatus on mullafottidega sinni loetud. Zema laitsjon, eene meeletohi, keda ainult peotäie on, on wäga hea. Haawatud paranevad. Alenkonijuti lahi järleci ei laeta ridaide iitšite pookude peale wastu.

D i h u t t a j t. L a b r i i m i n e u
wäefalkon Daradii mäetöbestikufi.
fuo perjalaste pealetunginiijt karta
oli ännetikut läbi jõndnud.

Sõjel jammus Tabrikse poole
weel nns wäejalk, mis wiendajst
küttide polguist, lajast kajakast ja
ühelt mäebatariit loos leidis.

Seheraniist. Edusker on ametiist lohti laetud. Parlament on laiali laadetud. Yinn on rohulif.

Türqi-Italia fõda

Türklaste hallaletungimised

9. def. ööjel tungitiwad tirkla sed Bengasie itallaste kehtuhtad ja joofuuraamide kallale, tööd aga tagasi, ilma et itallased kahju plekhiwad saanud.

Zobnris tungijiwad iellamaa päewal türflaids tallaste wäerelä kallate, tes lahe lönnapostelid kahel dal töötas. Wödmus festis 6 t kuu juures mõlemad pooled paljisi kahju häiwad. Türflaids ja arablaids oli kottu 1000 meej. Minust iella läbi, et idajalaewad Italia uanawäele awi tuliwad, läts neil ferdor

waentale	pealetunqiniit	taqoñi
lūñia.		

China revolution

Sõjariistade rahu

Santens peetawa rahufongressi
väärti on sõjariistade rahu üheks
nädalaks peetudud, iest mõlemil
pool valitise tunnuq loom rahu
teha. Väbriatimiste ajal aval-
dats valitise atenit, et teima wol-
litused niisangele ei ulata, nagu
r-d nõuavad. R-de wolint W-
tintsin awaldas selle üle inestut,
iest Jnanichikail on ju aumugi
teada, mis r-d nõuavad. Ja
pani ette, et walitise atenit
Jnanichikailte telegrafiriks ja te-
mest uusi wolituid nõuata.

Kõide nimist Butinfan on wana ja etutarf uuees. Ta on fena- aegne diplomat ja Inglismaa oppind. Tema hoiab rõõweli wabariigi poole ja ei arwa kelles feierinawitfusse nõudmistele ingugi järele. Tema teetufe järele on Siina rahwas wabariigi ülewaf- pidamisteks täiest fiips. Maud- ingude walitfuit ei talli rahwas- ingude ja fuf nende ingu ta põh- juseaduslife ferra juures troonile jooks, fiis oles jäänawet rahu- maewalt loota.

Scanduneste tōusund kahju

on juba, nagu Nopani tšed. Icha
leiti lõnedeada teavet 8.50 tuhande
ieni peale lõunatud.

Monardistline wabariik

See on Quanchisai muen ptoan,
millega ta r-iid enesete tabenabada
piimab. Zenini ei ole weci, feli
geate teaba, felle poote ta fellega
hoida tabab, las wana walitjeia
hagu, ehk r-de poote. Woiatit
on, et iis, kus feliuwei fefin
teppimieite joutata, monarjittin
ford parait isna ara facatata.
Naga fa iee ei ole woiatima, et ni
r-iid jarklembuilele meestada
wiitatafje ja wabaristit forda w
rafi hawitada lastutafje. Watit
fube ahenitule, fes Yantouit Juon
ichifaiti nuii wolitini fufis, on
waatatud, et walitius wabarist
waati ei woda. M-d arwaba
ona et fa Quanchisai wiimat

ära wälib ja järele annab. Põh-
museanduse loogu on otsejaks teinud
isjariistade rahu fumi 18. deti.
pifendada. Kui kelleks ajaks jaa-
daw rahu jalale teatud ei ole, siis
tahetasse wäitlusi uueste alada.

Hand Surveys

lähewad kedadused suuremaks. Nõuad poold kuulub luquid hunc-
huide tallatetungimise üle. Wand-
thuria kindralguberneri on enes-
ametist lahti palunud. --- Ühe
Bene kaupmehe on hunchuid hil-
juti ära tapnud.

Mongolia

on omavalitsuse järele seadnud ja
lõuna linna sisse kehtestaks sead-
nud. Valitsuse liigeteks on kuu-
määrati ja datatavama ajani.

Findings

saab tulevikus kaubanduse ilmas tähtsamata tähtsät mõju avaldama. Praegune juur liitumine on tähtsaks tõukejõuks ka ta kaubandusele. Ilmas loetakse 150-160 miljoni inimeist, kellest 27% hiinlasi on. See määratu rahvahulk võib, kui ta kultuuriliselt edemema hakkab, otsest palju välgamaa kaupa tarvitada ja niihanuti ka teistele maadele anda. Et Hiinamaa looduse poolest rikas on, siis võib ta Hiina tootmine kaubanduse ilmas väga suurepäraseks minna ja kõik teised riigid oma varju jätta. Seni on Hiina kaubandus väga väheene olnud.

Zaffamaal tuteb iga elaniku peale
hissetoodud soupa aastas üle 60
rubla eest, Hiinas kõigest 125 fvt.
eest. Nääjavedu tuteb Zaffamaal
umbes 18 rubla elaniku kohta,
Hiinamaal 1 rub. elaniku peale.
Sõites Hiinas faubandite fäif
iga elaniku kohta niisugusele ja-
rtele, kui Europa riikides on, siis
on faubandide jame ots nendes
kaes. Iga weikene töusmine ara-
tab äärmisus teile kohta tähele-
panemist. Wismuged reformid
Hiinale pea tulewud, on raske
utelda, siud argumud on ta mu-
reste ja tee raagib fäif uue elu
uust tbal.

Intisid kutsutakse Ameri-
kasse. Hiljaregu wabariigi wa-
litjus (Hiljaregu wabariit ou-

Põhja ja Lõuna Amerikat ühendawas maa kiffuses ja on wistest lahkseft wabariigist kõige (uurem) tutshud igast ilma riigist juustsiid omale maale elama ja lubab igale juudi persoonale, kes wõllus-tööd tabab teha, 140 akrit maad anda. Ametlik kutte Wenemaa juustide tarwis olla wabariigi kon-suli Eosmasi läbi, kes juudi koost on, wiimaste Kilaragus ole-waste politia tiikumiste togojärjel awaldatud.

Varis Sõnnimed

Prantuse-Sakka lepingu Nitra asjus siideti eile laadistute kumb-riis 39% healega 36 heale wastu heaks, kuna 141 laadistut oma healt ära ei annud. Wälise ilma oiaudumine oli nii elaw, et siigi Sakka riigi ametnik v. Schön kuu-lajate seas istus. Ädne lahing kes-tis mitu päewa ja tegi mitme laa-ditu — tulewa watimise kindlaks. Nende wälisjad teawad niid, et nende laadist maailma walitfeks, kui see aga tema faks oleks. Ne-ärantisi hilgas Jauris mitme fä-nega, kuid ta lõneles aegapidi ja wäinult. Walitfuss iai temalt armutati watu ja wiimaks — ta heale lepingu poote, pea fõif tei-led fõttialistide ühes arwatud. Jauris oli oma rahuaruastufes nii fõjalist, et ta oma iiamastrega felle huwidest ei hoolinud ja fõif wastafed wõlla alla nihutas, mis fagedaste elawast protesti leidis. Juudiwastane Libre Parole kirjut-as felle tohtu eile: Aahel korral terwes majas, peale fõttialistide, läks protest nii waljuks, et iga lõnemees peale Jaurise jäänawalt felle all oleks kadunud. Jäna toob humanite felle wastu juht-firja, nimetat arusaamata wiisil Libre Parole bloki leheks, kuna ta tuline bloki wastane on, ning fir-jutab m. f.: Aga ei, mu tallis faaswend, need protientid ei oleks fedaqi peale Jaurise ära purus-tanud, kui waljud nad ta oleffi-wad otnud, nende ajutu pool-ahwiide (anthropoithéas) poost, kes parelas, tefflas ja radikatide pindifed istuwad. Ega loomaia waataja felle all ei purune, kui ahwiid teda kifaga ja irewil ham-

maastel wastu wõdtawad, kui ta nende puurile ligeneb. Mina olen fagedaste fõdra Jaurisele itelunud: Zeie effite, kui nende elumate peate fõffifelt waadate, effite, kui arwate, et wiidistus nende ligi ulatab, ef-fite, kui mõtlete, nemad wõiffiawad diglatel olla. See on asiata, et teie oma pärtid fõgade ette hei-date. Wõdne aasta eest oli laadi-stute kambri waim natuke fõrgenalt. Meie wastafed näitafinaw, nagu tahafinaw nad meid kuulba ja mõista. Jäna ei ole neil enam aju aluitigi. Nad on madalamas kui Malao metsnikud, kes ainult Wandangi metfaliste seas elada wõiwad. Fõttialisti laadistut ei räägi aga diete mitte felle looma-aja wastu, waid Prantuse maa elanikkudele. . . . Waatte, misu-kuist lopast teelt juut ühe rahwa laadistute wastu räägib, kui tal teie mahti on! Sel ilandal on oma Jalmud peas, millega ta teifi inimiegi kirjeldab, kes fõisgi tema — wennad olla.

Fõttialistide ainus Prantuse päewaleht Humanite pidas mine-wa viihapäew oma affõionäride faosolekut, mis 1910 a. tohtu fäis ja juba felle aasta algul oleks pidanud tehtud oerna. Jumli al-gul fõttuti ofalifed fõffu, aga neid ei tulnud tarwitist jagu, nii et aji aasta lõpuni ebaifi läks. Kergete wäliste põhjuste fõrwal oli wiistote päris põhjuiks lege halb rahalist fõituford, mitte te-male mis pahela leht Ya Bataille Syndicaliste tõi ja mille kadumiffi eht loodeiti, nii et faosolek uue päitefe paistel oleks aru pidanud. Et see lootus täide ei läinud, ei wõidud põhjusfirja faumene rik-tuda, ja faosolek fõttuti fõffu. See kuutis kurba lugu.

1910 oli esimene aast lehe afu-tuleist (1904) laadist, mis waratiffi kahu tõi. See oli 26.800 fr., mit-lest fõisqi iits jagu tehtud fõitide peale ära läks, mi et ainult 20.800 fr. üle jäi. Kolm efimehe aastat wõiffiawad lehe kapitali, fõgi miljon ja lehe minimeie raha, ofkani ära. Leheafutajad (12 juuti) andfiwad fiis lehe uue affõiafõffi läite, kes efimefet aastal 105.000 teifel 65.000 ja kolmandal 15.000 fr. kahju fäi, ühtefõffu 185.000

fr. Neffas a. 1910, andis 20.800 fr. kahju, mis aga faesolekul aas-tal fõif ära fu'us, pealegi etne aasta lõppu, nii et fõits tihast peit affõia (iga a. 25 fr.) wälja pidi andma, milledest tänini 110 on 2.750 fr. eest ära müübid. Müntufefed toowad 41.000 fr., aga aastafinud on 900.000. Müüd on paberiwabrik odawamaks läi-nud, nii et kuus wenas 3000 fr. wähem on. Ma lehe maale laali-jaatmine on kuus 1.500 fr. oda-wamaks läinud. Leht katus fard feda talitust iie teha, mis aga weel kallimaks läks. Wodetaffe, et leht tulewal aastal omaga wälja tuleb.

Siidas see aga tuffi, et fellele pahela färemeiehe lehele teine fõrwale pandi, kes ta affõiaid müüb ja wiistote wälju enam juurde maffiab kui ta wamene wende! See on nende faladus, kes waquffi pahela etu olu juhatawad. Need afuta-fiinaw Humanite, kes hiitufief raudtee fõreigil rahameestele färe-dat tõtt itles, ifand Motfõghild ühes arwatud. Neil oli mangu-afi, Humanite fõidufist fõega wai-gistada, et talle wenna juurde and-fiinaw ja fõega teada mitmeefimee tuhandeda trahwiifinaw. Et pareta lehed neile elu ja furma peale fõda teewad, on arwata, et need faks mitte mõlemad fõrwu fana elada ei wõi. Afutajad faotafi-wad oma humma, pahela tegela-fed faotawad felle mitmeuõrra, et ennast nõrgestada ja rikastele afu-tajatele rõdnu teha. Need juba-tarwad fõife oma fafufs. 21. 12. 11. M. Wengitein.

Wenemaa

Wene Sahalin

Sahalini faarele tegi kõige efi-mie fõidu Wene efimene mere-fõitja admiral Krusenstern, Weffe-Wlaarja fibelfonna Kiltfi mõia pä-risherra 1805 a. Färast 1849 fäis fcaal Newelski, kes endifed arwamiffed Sahalini faare tohtu jamber liffas. 1853 fõdsketi fcaal Wene lipp illesse ja afutati fõio-fõfe faewandufed. 1859. peale hja

fati Zahalini tunnustati faatma. 1875 lepingu põhjal andis Venemaa Murili laared Japanile ja kinnitas ennast Zahalini päris perimeheks. 1907 läks Joonapoolne laare osa ämnetuma Venemaa-Japani sõja läbitagajate Japanlastele. Praegune Venemaa Zahalini põhjapoolset laarel on 36 tuhat ruut verstast suurt. Enne Japani sõda arvati laare elanikke 37 tuhande hinge peale; kuna nüüd neid loigeti 4—6 tuhat ühes 1773 wäljamaalalega on. Nüüd elutub ja elustub on elanikkude poolest, kes manemaal loigitiwad täieste tühjad. Wäljaist on siegi 5 reesi ära müüdnud. Saare lüderitünni pärisarwud on pealetuete mõjul külge halkanute haiguste läbi ja aretiabi puudusest pea wälja lünnema ja tähta ilma haridusega. Nüüd arwatakse 2500 hinge peale. Eht küll Zahalini elanikkude ja põlvkõrde peale 24 miljoni rubla ära on tarwitatud, ei ole sellest pea midagi tulu saadud. Nüüd ja karslaswatus on küll edenenud, kuid rahwas on ülesojatuse kinnis kinni. Mõla piit on elanikele ahtmet. Tõhelenemise wäär on hügie, ketafala ja mere-lapia laad. Nüüd arwatakse Zahalini 50 aasta jooksul 50 miljoni punda laadud olewat. Et Zahalini umbes 10 miljardi eest elanike numbri kinnitust peitub, siis loodetate teist kange Jda tarwis otuatu palju tulu saada. Kiwidi laad ja mettasojandus ei ole veel läbi uuritud, kuid loodetate, et need tulewitus meie riigi rahahallitad on, kuna metalliawandustest kinni tulu ei loodeta. thal.

Rõõwliste jälgi. Wedeni ringkonna ülem Markow püüas Kaukasia Horodicheni mägedes 9. det. annu tagaastud rõõwli Zelim-khani lotga ühes koopas imber. Koopa ühes löödi sisse, mille järele kuu kettew wastastu lahkmine algas, kus 2 iraishuurt hurma ja 4 haanata laiwad. Rõõwlaste tahetate pirofiliniiga õhku lasta, midu ei arwata rõõwlastest jagu laamat.

Suur hingitus. Woldonia graaf Tschewitsch kinkis põllutööde looli abutamiseks 100 tuhat r. ja maad. Kooli peab kintija loowi

järele lappi koidideit asutunnistustest wastu wõtama.

Walg. Trensuri kub. wilja lehtlaidust on kinni 130 tuhat p. wilja wälja weetud. Jga päew saadetakse 1000 punda. Jõura inimetele on oktoabri kuni saadid 368 odawat sõidupiletit wälja antud, et nad raudteel tööd otiima wõitlunad idina.

Kotawa kubermangu kemitso määras puudust kannatajatele abi andmiseks 10,000 r.

Perm kub. kemitso määras 80 lõõgimaja awamisteks 100 tuhat r. Jõõgimajad awatakse 5 maal, kus ikaldas loige hünnem oli.

August Dsch. Japanlased on selle üle waga rõõmud, et Venemaa ja Amerika wahel põnewahetord on tekkimud. Sellelabi loodawad nad nüüd Venemaal rohkem läheneda, sest areneva Hiina haffad neile hirmu tegema.

Duuma teated

Jõp-nuhoosolek 10. det.

Sei päewal wõeti 50 weikeit headuse-elduud wastu, muu seas 3. miljoni rubla määramine õpetuste peale, 7. miljoni teist, mida hariduse ministerruum selleks jamaft otstarbeks ennemalt oli palunud. Dori kaitsetele, kes ikalduse läbi kannatada on loomud, tunnustati abiraha määramise juures loowitawaks, et kohalised elu- tised asiast elawõtna kuitutaks.

Kui päewakorra punktis läbi oliwad arutatud, kitiis jubaaja duumalikkude ja pealkutlajaid üles, kõigeldigema: kaitserija, mis duum a töödele wihhooega määrab, piesti alles pealt suu ama. Kõik tõusiwad üsti. Wirt Wolkonski luges fenatite arund kaitserija ette, milles duumia tegewusele 10. det. kuni 10. jaan. 1912 wihhooega määratakse. Järgmine teoselet on 10. jaan. 1912. a.

Tegewuse arnanne

Jõpmud teoseletute järgut on duumale 262 headuse projekti wilituie poolt labiwaatamisteks antud, nende seas oli 10 lepituse komisjoni otust, 17 headuseand-

lit eeldud ja 17 arundudmist. 100 projekti wõttis duumia wastu, 1 kaitseri tagasi, 8 jäinud labiwaatamata. Lepitusekomisjoni otustest wõeti 10 wastu, arundudmistest 1; walituse teletusi laadi lotme arundudmise peale, millest üks pumbalisteks tunnustati. Ühe uue headuse lofufeadumise lohta arwaldati loewi.

Riiginõukogust

Riiginõukogu komisjon arutas 8. det. algkoolide asja emakeele, kui depekte kinnitust edasi.

Eeldud 9. punkt kinnitas waletusi mille järele kõigeldigemalt poolt kinnitatud headuse depekte asjus, mis saesolewa headuse wäljatulutamisei wet maksiwad on, edasi jõusse jääwad. Eelimes Alimow teletas, et 9. punkti järele ka kaitseri edasi jõusse peab jääma, mis 1905. a. antud on. Selle kaitserija järele wõib Worslawi õperingfond neis algkoolides õpetuseandmise juures Poola eht teedu teelt tarwitada, kus looli- laate enamikes teedulafat ja roolafat on. Wärsit elawaid waletusi jäeti wärsaste healtteanumiega eeldud 9. punkt wälja.

Nõnda on praeguse riiginõukogu haridusekomisjoni wana meektem, kui endine walituis. Ja on emakeele õpetamise digule duumia poolt wastu wõetud headusest täieste maha kustutanud.

Lätimaa

Wagun ära kadunud. Lähematel päewadel tuleb Riia ringk. lohtus huiwaw lohtuasi arutamise alla. Väinud üigifelt oli Riia raudtee jaamas aruhamata wiiril üks wagun ühes laubaga, nimelt 750 punda linea teemmetega, nagu maad alla ära kadunud. Wargaid ei ole kinni saite laadud. Nagu Wäri tebed teatawad, antakse warguite järele waataja Sofotow waguni ära kadumise wärsit lohtu alla.

Kuulajutud kubeneri lahkmise üle. Nagu Riig. Jga-awaldatud diendustet näha, liigu-

wad Riia Zalka ringkonnas kuulunud Liivimaa praeguse kubermendi äärmisele Zwegintšowi lahkuisele. Zalka leht teab aga diendaba, et mil kuulujuttudel ningit tõe põhja all ei olewat. Zeda teadab, et abikuberner Stepanowski lähemal ajal uude kubermendi toha peale määratata. Peab leht täiesti usutawaks. Kõik kubermendi kohtadid kaawat lähemal ajal õige rahket arwata wabaks.

1905. a. järeldaja. Kogu Riig. Kuuse teatab harutas Riia sõjakolossa minewal nädalal Bronzeni walla lühine J. Scholi asjale. 1905. a. revolutsioonilisele liikumisele osawõtjateks liidustati. Scholi oli 1910. a. lahels ja poolte aastaks wangi roodu mõistetud. Riigid ühdistati ta wõistluslike peale sõjakohu poolt piirit.

Kodumaa

Sunnist Pühap. 11. det. oli Sunnia Rahwa Maamatuogu 2. maja pühitsemine.

Haimuti lõne pidas õp. Alafes, kes mitte piiblit põhjal rahwast noemina ei hakanud, nagu feda harem hult fiitit õpetajate teeb, waid seletas, kuidas rahwa hariduse ja majanduse tõusmiseks seltsid pea oia etendawad ja juht hiljemalt tekkimud Maamatuogu ja Hariduse seltsid.

Pidu-lõne pidas toim. J. Idnison Rahwa hariduse majanduslikest tähtsusest. Peale kõnele oli seltsimaja ehituse aruande etelgemine, mille järele boone liwicheitus (walla poolt kingitud endine magalait) 2000 r. wõiat on.

Umberehituse ja materjali peale kofku fuis 1023 r. ara, mille jaoks Laema ja hoin ühiselt 1000 r. laenati. Datatbete peale on fa 210 r. laenatud, nii et seltsimaja praegune wäärus 2023 r. on. Kõlga on 1210 r.

Zeltfite õnne loomina otiwad mitmed umberehitused tehti oma kaaditud lütkanud. Zowidele järgnewad meestefoori laniud ja nätemäng wõeti elawa fidiawaldusega wastu.

Rahwast oli nõnda suurel hul-

gal pidule tulnud, et ruumist puidus tuli.

Kahaline fiseetult fuitu järele fite 190 r. F. Kõhla.

Streigile äshtamine. 23. det. talinud Ilue-Zurlepi baron Aldegenri mõde fuus perfondi Bene töölisi teenima. Kuusjures teemisteleping aastale tehtud oli. Marsti tänuwad dõnnimised teenijate ja mõdawalitfute wabel. Jaanipäewa ümber jätnud töölised tõe 2 wäwats fiekima. Kõl-fatitwad siis jälle tööle, kuid dõnnimised kettimwad edasi. Septembri fuin jätnud Bene töölised tõe nneste kerkima ja 4 perfondi tähtimised loogni ara kodu tagasi. Harumisel felgus, et Paul Komarow faastööliis streigile üles oli ässitandud. Meid aga, kes streigist oia ei ole tahtnud wõtta, loogni alawardnuega fündimud tõe fiekima jätma. Mahufohtumist mõietis F. Komarowi 6 fuus wangi.

Kõlj. J.

3 oim. märkus. See teade olgu meie arutulese tati tööstise ümgi asjas (XI. nr. 89) seletuseks ja täienduseks.

Linade peale. 7. fip. oli Wara walla wõllofogu wiimane felle aasta toosolek. Kirjutaja panti fiiimise ette: kuidas arwab wõllofogu tutuwisus wallamafu jagada?

Ka ninade peale foetis üts liige. Et aga fuurem oia maota meeste wõllofikudefit felle jaotamifega nõus ei otiud (tähen-datud ninade peale tahja oli fa maota meeste wõllofif) laks ofufuf-tamine healte peale, füs wana aruas mafu jagamife wiis 6 heolega 5 wastu wõllofaks jät.

Wana aumia iganud mafu jagamife wiifi järele wad farja-põifite fama palju wallamafu mafoma, kui rifas wärisfoba omanif. fellel mitnufugufeid afju walla amawalitfufega ajada on. Ponen fuin Wara maota meestele fiidame peale, felle peale rõhku panna, feda wamad oma afemif-tufid; wallawõllofufufega faadanad. Wana ara iganud mafu jaota-mife fotta aitas juft maatanefete wõllofufhe heal wõidute. Et feda edespidi enam ei fiiimife, felle-

pärast wõllofufite ajal enam ette-wõatufit.

Kohalised sõnumed

Marshuse Sõbra teife tee-maja pidulift awamine on lähe-nul. Marlowa fimmajao tufawal piibaw. Tegeltfult on theemaja juba awatud.

Wanemuises fanti mõddal. pühapäewa õhtul Põitippi näitem. Mõnawitafete hea mõnuga fannis rahket ofawõtufit ette.

Kõne. Marshuse Sõbra piibaw. kõneduul arutas H. Zurf amet, kas, fuinas ja fuidas õpnowale noorefoole kõtblufe õpetufe õhtu-furfufid toime panna ja jõndis felles jaotawal: ofufete. Moosole-jate feas fuultus afjale õige palju pootehoiwufit, aga läbirääkimifetel juhti itäidufilale Zaurami eithwõ-tel arutus hoopis teiste amete peale, nõnda et tee enam wõhem tõe-neteja ja wasturääkija wõllofufes waidufufes uuutus. Kii tie jät arutamata ja ofufufamata. G. Kitter, kes tahtmatult foosolefu juhataja fokujeid täiima pidi, ei feisnud ruugiti oma ülesande fõ-gufel. Zowitaw oleks, et kõne-õhtud awalitfufde foosolefufete fotta järele petafas ja siis läbirääkimife-tele iga ford ofaw juhataja wõllo-fafu. Zelteläbi wõiks kõnele wiit-jafus palju tõnsta.

Sporid felfi Terwifse awa-lik hoosolek Wanemuises 11. fip. Moosolefut juhatas H. Luff, protokollif kirjutas A. G. Füll. Moosolefu juhataja andis lähe-mat feletufi Terwifse autumife fõigu, kui fa ütlesanute fõhta. Gõati luges ta põhjusfufja ette. Ütiõpif. Minjon tutuwufas foos-olejad fõrdi tähtfufega felle tä-heimat fahu ära määrafes. Järg-nelimwad läbirääkimifed, füs Ziof-holmi rahwuswõllofufetel Olympia mungufid oia wõtta foowitafi.

Partu pnttööliste kutsu-ühifufe praekoosolek peeti 11. det. Marshuse Sõbras ära. Moos-olefut juhatas F. Karin, proto-kollif kirjutas G. Kitter. Ofufufati Marshuse Sõbrate fõrtori-üüri mitte juurde panna woid fufagift mujalt fõrtorit fuitlata.

Iidolude korraldaja komisjon andis oma tegevusest aru. Mõige suuremat mõtete lahkuminekut suunasid puutööliste Märsta boikotimine, kes tema poolt loetu fufufufud vahetofufu wofufu omawolul tarwisofu. Mifufu ja fufufufu wafufufufu järele, mis paar tufufufu fufufufu, ofufufufufu Märfat boikotefufufu.

Pifuke pajatus

Join links

See oli möödaläinud aastal
juba talvel, kui külma-
veidaid paugutas ja talumeestele
heinte ja puude vedamisteks teidid
talandas. Järgas Jaaralinnas
olinud siis puud õige heas hin-
nas, sest seda tarvis ei ole ka
uuel tartlased välja uurinud, kun-
das kilmas taas soojalt elada
võiks. Seda filmas pidades toi-
üks taluatast siia puud sohe soor-
maga Jartu linna turule, et neid
siin hea hinna eest ära müüa —
oma kalli pojakele saats, kes üli-
koolis õpetajaks inderis. Koore-
herral on ju palju raha vaja,
sest huure lastele heas peab ta suu-
retl elama. Vanamees leidis
marsti puude ostja: üks wana
teff eidek, kes peoti luhu elab ja
huure waeamaga oma laste laste
tasuwatab, ostis puud nõutud
hinna eest ära ja oli oma waeu-
hes nii helbe pealegi, et talu-
taadi peale puude soju toomise oma
waeffesse tuppja kufus ja leal late
silma peletufeks tassi sooja tee-
wett andis. Vanamees jõi ja
tänas heldet eite. Wäljast aga
tuli töomees, kelle eit puud tüh-
kuma jõi kufusnud, tuppja ja po-
lus perenaisi hooivi peale tulla.
Eit läks ja töomees näitas temale
leal, kuidas peremees kumbagi tee-
peale hobufeteti ja heimanari alla
solm huurt puubaiku ära peitnud
— oma pojakele heaks muudugi,
kes ülikoolis õpetajaks õpib ja
palju raha tarwitab, seft huure
huure hatuga wõdis teitil päewal
puufüllast bulga maad ära täita.
Eit andis töomehele wiis kopik-
kat ja palus teda puud peremehe
juuresoleksil regede pealt maha
wõtta. Mies oli nõus ja kufi

taat punetavõil potgil toast wälja
aetus, siis tallutas tõõmees ta
ree juurde, tõmbas pojasele brats
puudele peale pandud kätte ära
ja kiitis furrjalt: „Mis need siin
on? ja teise ree juures ka: Mis
need siin on?“ Taat jähmatas:
„Sull lugu, ära pojasele heas
wõib ju ka waletada ja wanamees
hakkas oma lultat, kes poodi oli
läinud, tagafetja furrjalt sõnnu-
ma, tema olla puud ree peale jäänud.
Äga pärsat, kui wanamees hobus-
tega hooiwit wälja totis ja fu-
lane nultifal oma reele ruttas,
urries „dige“ mees läbi haum-
maste: Muradi toru! ei ostanud
halguid nii ära peita, et need
rongid siin neid illes ei olets-
leibnud. — See loks muidugi ka
pojasele tainks, kes nultifolis dwe-
tajaks tudeeris ja palju raha tar-
witas. —

Mitmeinwandte teated

D. H. Darius +

Siit mõnetegi kirjanduse armastajate on J. W. Zaunus'e nimi tihkam, kes läbi õpetab ka wana mineki ära ei unustanud. Wiimase ajal pidas ta Iweri fuu. Staropazofsi'si kiriku juures loirja ja kihelkonna footliipetaja ametit. Etu muredest murtut uinas tema wõõra rahwa keas igaweele uuele ja wuhfah Wiene rahw-aias, kangel oma armastatud kodumaast, feba taja igatfides ta laulsi: „Modumaale jüda ikfah, keal kaal rahumeidna riid; wõõrafst ilu hing mu wiifah: kenam on mu kodupind!“ Elgu need paar sõnatet puhkama laimud tõõmkele mälestule jantfaks ja tema mahajaõnnud fefmate perefonale frootfite. Fühla rahus, truu tõõmees! Amefimeud

30, Nov. 1911.

Teimetuieie tulnund firi.

8. *uidas* walqut lardetate.
 9. *umare* ubiipimatalitute nimmu
 etu puitate ulmanahatwal talacue
 fatte all uorda, et amall heat ieda wal-
 dardada et ianto mis feal chamadrastu
 simlu.
 10. *ende* ridate rindufi amall iuba
 fee iast hantistut, et mnd fii ajalehede
 fannestut i. it. fobalife foolimajae
 dropectut *umare* ubiipimatalitute
 foolistut mia uorta et iantud.

Mühtam on: mispärast farnane walguse farnine? Mita laetel ühtsimeinatulitus mis hihtete tegeweise aja järele diguqega enne peale tahtlufataraawale püffude teita? Mis taffetab hihtuusi amafult, laie rahwafogu ees ehtööd teacmah?

Vähemal ajal tahan Inimene ühis-
piimatalituse tegemise juurde tagasi as-
tuda ja teha rahva ees avalikult ar-
vustada, milleks mul veel tarvilik jagu
teateid laos ei ole.

Ziin kohal aga avaldan isand Mehoja
jänteda tooni ja lõnabe vastu färebat
protesti.

Serb Mei.

Zinovyevs 4. deti.

Uuemad sõnumed

(Tõpelenäda(a) ütlemaode.)

Täbriseft. Edjandæ hait, kes
äleukonfuli maja hoiab, haav
pauu lahju. Zefretäri toas
was tuul ihe soldati ära ja haa-
was ohvitieri. Sta see ohvitieri
lai haawata, kes tinnue kütiga
seitit soldati peatma läfs, kes
zefretäri maja kaitseiwad.

Ühendust Venemaaaga hoitakse ainult India telegraafi kaudu läbi wal. Pariisi Prussia telegraf, mis Dschulfa kaudu läbib, ei tööta. Monšuli post osi mitu päewa saatmata.

fine on Mohammed Ali?

Aschabadist teatrafise, et endine
schach praegu teal taheldal. Suidfchit
Defeesis olemat. Hiljuti on t
male Maufafiaht 380 lajakat abife
tulnud, kes Perfiat uue forra
ajal wafjaeturid aafarjaniku Ami
radfchiti juhataiet tootawad. Peale
felle on M. Mi temistufes endine
Kraanowodi pristaw Porow, kes
kodanliie ulema kohufeid taibab.
Maaqitafise, et end. fchachil 15.000
pufsi ja wafju waftronifid olemat.

Tripoliist Pariisi lehtedele teatatafe Tripoliist, et itallaste ebaühtingimisi Ainjarist waga õnnetus on olnud. Türlastele on kõige pealeringimised tagasi lõõnud, ja itallased on huute sahnubega Ainjari juurde tagasi läinud. Meäranis raste kaatus tabas itallaste Vintobori juures, kus nende waga türlaste poolt peaaegu ümber piirati. Itallased kaotajiwad 400 meest surrutena ja haawatutena peate selle veel mitu tüurtükki. — Statia lehed waiwad kaotustele.

Hjalaa Hibum

M. Örenzsteini, M. Zaali, J. Zilti ja teiste poolt.

B. Mälestused

Roquund ja forraldand H. Zupp.

Põllutöö-kooli asjus.

Kui Olewik omal ajal põllutöö-kooli asja walt edendada oleks saanud, siis ehk oleks meil nüüd põllutöö-kooli ammu faimas. Et aga Örenzsteiniil muu jägedaste teotud oli, siis olemine praegu alles ilma selle koolita. Järgnevad tustutatud kirjad näitawad, kui tihtid püüdnud Olewikule selleks pandud olivad. (Kütienduste põhjused on Örenzsteini päewaraamatus se'gelt ules märgitud, kust lugeja neid alamal tähendatud nr-de järele weel forð waadata võib):

"Põllutöö-kooli asjus kirjutab Miia Wene leht Прибалтийский Листок rõõmustawaid sõnu. Nagu teada, läheivad kooli alustaja tüümuates joowid lahtu. Meie otme jägedaste teetanud, mis-pärast Jürjewi ligifond selleks parem on kui Põltfamaal. Selle puures on meil aga wõimata ol-nud, lõite ütelda, mis asja seletaks. Tallinna põl-lumeeste koosolekul oli ka sellest jutt ja seal selgus asi enam järele tehes. Miia Wene leht toob nüüd selle koosoleku kohta sõnumi ja räägib selle juures ka põll. kooli alustajast ja tunnustab ennaft täihta Jürjewi poole. Leht ütleb muu seas: "Põh-juste päraht, nagu neid juba ajateheteist teada on, tegi kongress ühel heatel otseks põllutöö-kooli mitte Põltfamaa, waid Jürjewi juurde ajutada. Sarnase palwe on ka teised põllumeeste feltide kongressid ülemale poole saatnud. See küsimus otstustatakse ülemal pool lahlemata siis ära, kui põhjusted, mis kongressid ette on toonud, hoolikaste läbi waadatakse ja järele uuritakse. Aga! juhtu-misel ei ole aga hra Örenzsteiniil ja teistel inimes-ter, kes põllutöö-kooli Jürjewi ligidale joowiwad, iseatilised omakasu püüded ja rehnungid tegewu-sele äratajaks, nagu mõned nende wastafed tõen-dawad, waid lihtlalt elaw ojawõtmine põllutöö hariduse asjast, mille parema keituforraale tõstmitse eest kõigest jõuist tuleb hoolitseda."

Umbes seltsamat mõttel sõnokes ka Tallinna Wene leht, seletades, et Jürjewi wattu dieti min-git findat põhjust et wõi ette tuua." (Olewik nr. 39, 1899).

— Tallinnas peetud põllumeeste feltide kong-ressi kirjeldades ütleb Eesti Postimees muu seas: "Mis nüüd meiste püüdnud, siis tunnustame endid kõige udamega selle poole, et põllutöö-kooli Jürjewi ligidale laaks, joowime aga, et Põltfamaa Alek-sandri koolimaja mingil tingimisel wõidetiwa eest

mdnele fahferdajale ära ei müüdata, waid et sinna edespäi Eesti Põllutöö alamkooli joetatataks.

Prib. Listof kirjutab sellesamas asjas: "Põh-juste päraht, nagu neid juba ajateheteist teada on, tegi kongress ühelheatel otseks põllutöö ja riigi waranduste ministrit paluda, et põllutöö-kooli mitte Põltfamaa, waid Jürjewi juurde ajutataks. Sarnase palwe on ka teised põllumeeste feltide kong-ressid ülemale poole saatnud. See küsimus otstus-tatakse ülemal pool lahlemata siis ära, kui põh-justed, mis kongressid ette on toonud, hoolikaste läbi waadatakse ja järele uuritakse. Aga! juhtu-misel ei ole aga hra Örenzsteiniil ja teistel inimes-ter, kes põllutöö-kooli Jürjewi ligidale joowiwad, iseatilised omakasu püüded ja rehnungid tegewu-sele äratajaks, nagu mõned nende wastafed tõenda-wad, waid lihtlalt elaw ojawõtmine põllutöö hariduse asjast, mille parema keituforraale tõstmitse eest kõigest jõuist tuleb hoolitseda."

Olewik. Zupp. seletab kooli asjast kirjutates, et Jürjewi wattu dieti mingit findat põhjust et wõi ette tuua." (Olewik nr. 38, 1899).

Sellest on näha, et Olewik paarist forral on katjunud Wene lehe teateid meie põllutöö-kooli as-jus oma lugejatele edasi anda, aga tihenor on ka need forralistult maha tõmmanud. Oma arwamisi oli muudugi weel raskem awalbada. (Päewar. nr. nr. 1534, 1542, 1550, 1585, 1591 jne.)

Müncheni jõulud

A. Saal

Kiriku kellad ei helise küll weel mitte risti-usu kõige rõõmsama ja ilusama püha õhtule, aga ärilised ettewalmistused on oma ülemale tipule jõudnud ja püha ilu ise suurel osal alanud. Miks nii? Mul on ju ligi paar nädalat jõuludenit aega.

Sellest kohe all pool. Enne aga weel pilguke ettewalmistuste peale, mis tihti suurema ja kõr-gema pidutuju annawad, kui peapüha ise.

Kui Müncheni jõuluettewalmistusi keegi üksik inimene tahaks korda saata — selles suures ja hiilguses, nagu see silmade ees walmis seisab, nagu iseenesest sündinud, siis peaks tal kuning-riik käes olema pankrott panna, enne kui ta küm-nenda osagigi walmis saaks. Nüüd tõuseb see aga nagu nõiduse wäl maa seest välja, sest et terve linn temast osa wõtab. Kõige pealt kaup-lused. Nad weawad kõik oma waranduse välja waateakendele ja loowad neist terwed wäljanäi-tused, üks ikka jõulisem kui teine. Sellest suurest ehtewäljanäituse wõistlusest wõtawad lihtsali kõik kauplused osa. Otse muinasjutulik on see, mis õhtu widewikul jõulupuudega ehitatud ja tuhan-date tulekestega walgustatud uulitsatel wattu sã-rab. Ilmotsata inimeste hulgad wajuwad pea uulitsaid möõda sinna-tõnna, et kõike seda ilu imetelelda, mida nagu münchenlase lapse meel ja

kunsti maitse nii kaunitl kokku seadinud. Siin tuleb kunsti mõju wahest paremine nähtawale, kui ühelgi teisel juhtumisel. Isegi kõige waesem ja kehmem pimapoeko kaugel elu ja liikumise keskkohast kitsas pimedas uulitsas, on enese waateakna jõululapsele wälja ehitatud; seks ei karda keegi waewa ega kulu. Ja siis weel -- kui kunstiaswalt! Wahest on kõik ta weike powarandus aknale pidanud tulema, kus ta roheliste kuuse okste, rooside ja lume keskel nii kaunitl üheks ainsaks sütitawaks pildiks sulab, nagu oleks see kõik ühte loodud. Isegi worstile on oma siidi lips kaela seotud. Suured kaubamajad panewad oma jõuluaknadele terwed waraaidad jõuluasju wälja. Karawanid käiwad neid imesid waatamas ja noor kui wana rõõmustab kõige selle üle ühel meele ja wõtab kõigest südamega osa. See on wahest münchenlase iseäraldus, tema heasüdamus ja kunsti entusiasmus, mis teda nii ühel meelele kõige selle ümber kogub, mis tall ilus ja armas, hea ja inimlik näitab. Selles asjas tunneb München ennast täitsa nagu üks ainus perekond, milles tema suure hea eesmärgiga ees käiwad ja üldeldist heategewust kõrgele järele wiivad. Mitte ükski seltskond ja linnawalitsus, waid ka walitseja perekond ja terve õue ümbrus wõistleb üksteisega awalises heategewuses. Linnawalitsus on ligi miljon auraha waeste jõulukingitusteks wälja pannud, millele linnalased wahest weierohkem lisa toowad, kuna prints-regendi suur perekond suuri summasid ohwerdab ja kõiksugu heategewaid pidusid toimetab -- kõik ikka waeste heaks. Koolides jagatakse waestele lastele andeid wälja -- terwed ülikonnad riideid, kooli tarwidusi ja isegi mängu asju nii rikkalikult, et neil terweks aastaks küllalt on. Jõulud peawad igas perekonnas, esimeses reas just waestes majades, rõõmupühad olema. Mitmed kauplused kingiwad lastele mänguasju, kes aga uulitsalt sisse tuleb. Nüüd wõiks arwata, et kõik lapsed enestele mänguasju lähewad otsima. Aga seda ei sünni mitte. Kellel wanemaid on, ei lähe enestele mänguasju kinkida laskma. Kuid seda tuleb küll ette, et kui üks ehk teine waenelaps, kes ise ei julge enesele kingitawaid asju wastu wõtma minna, kaastundlise wanema seltsilise leiab, kel rohkem julgust on soowitud asja tooma minna ja wiisakale ootajale kätte anda. Kingituste jagamine ei ole mitte armuannete kätte wiskamise laadi, waid nii lahke pakkumine heasüdamiselt julgustawate sõnadega, et see weiksel saajal kõige wähematgi alanduse tunnet ei ärata. Kui andja ise selle üle rõõmu ei tunne, et ta anda wõib, siis teeks see saaja hinges rõõmu asemel valu, ehk ta jätkaks selle wastuwõtmata.

Nüüd jõulud pidud ise. Perekonnad pühitsewad neid muidugi jõulu õhtul. Aga awalised asutused, koolid, wõõrastemajad jne. peawad sellega enne ehk pärast rehkendama, et ajaga walmis saada. Siis tulewad seltsid. Neid on Münchenis üle

4000. Kui neist alnult 4. jagu jõulupuud teeb, siis on 1000 jõulupidu täna pidada. Kui need kõik 10 päewa jooksul ära peetud peawad olema siis teeks see umbes 100 jõulupidu päewa kohta. Siinsete seltside kodud on pea ükski awalistes joogimajades. Sellest selgub iseenestest, et siin paar nädalat järgimõda jõulupidud sugugi wahet ei suuda pidada, waid igapäewased pühad on.

Walge wanne

ehk wiimased tultani - lapied

Alapäraline jutustus Jaawa ajalooist neljas jaos. H. Zaal

Zeal fai ta alles kuinda, et Ario keegi muu ei olnud, kui pangeran Ario Negro, Bantani tultani poeg, kellest walitus igatahes lahti tahtis jaada.

Ma Zamira firjade waruise luugu oli tulla- waks saanud, feit Zinjor de Moor ei olnud jeda enam tuureks saladuseks pidanud, waid oma usta- watele kiideldes ära sõnelenud.

"Siis ei ole Zamira mitte minu hoolde an- tud firjade waras?" hüübis misjonär inestades.

"Ah, minge itka, mislugune mõistlik inimene wõis ialgi kelle fiste ustuda!"

Misjonär jäi wait. Ja fudametunnistust laitis teda ta wiimaste teo eest Zamira wastu fi- bedeste.

Aga mis wõis ta enam teha? Nüüd oli juba fõif hiljaks jäänud.

Kui ta järgumist päewal Zamira järele tuu- las, ei teadnud wõi ei tahtnud keegi talle midagi wastata.

58. Praug fabil.

Pangeran Ario Negro kadumifega oli endine lein wiirstinna majasse tagasi pööranud. Jälle olnud ta majaruumid tühjad ja waiifed, üfied feiifwad indishimutistete finni ja ialgi ei nähtud ta majas rõõmuid filatifi. Kus ta enne üffi leinanud, feal teinajiwad nüüd faks murtud fuidant.

Aga nende fabe truu hingega leinas ta terve Bantani rahwas. Kadunud oli ta lühife, ülendaw unenägu oma endife tultaniriigi uneste oma fialele üfiesfadihifeit.

Negi Abdul Marim oli oma lootufe taotanud ja ta ei mõistnud midagi paremat teha, kui Aa- walt ärarefimiife peale mõelda. Oma õpilafi ja fõpnu manifest ta ettewaatufele, rahwafi forani õpetufefi findlaste finni pidada, ja enne kui tema tagafi ei ole tulnud, mitte midagi oma peaga ette wõtta. Fiba fõja aeg ei ole weel tulnud. Rah- was pidada wiimata paluma ja paastuma, et Allah oma wiha tema pealt ära wõtats pöödda. Kui õige aeg, jaada tema tagafi pöörama.

Kalitsiuse ametnikud nägiwad hea meesega, et i.e. kardetaw mees maalt lahkuda tahtis ja fer-gadajawad tema aratseimist omalt poolt igal wõimalikul wiisil.

Zuure rühtuse ja auka tahtsus Abduul Maxim Bantamiist. Kohtum tui 50 talameeste-lawra oti-woad teda merel saatmas.

Wiimast fõrda õnnistas ta tohnuwootanud rahwaist. Siis tõmbas laew antru üles ning pur-jutas ilusa ilmaga Wika poole.

Jaawa waimlik tui ka polititalit üsunnine oli ilma peata.

Äga ta noored fõbrad ja austajad unustati-woad weagi ta manitijufed: puha-fõja mõttega oodata. Rahwas oli wiimaste juhtumiste läbi nii äritatud, et ta ennast walgistada ei tahtnud lasta.

Wiskpäraist on meie prints meilt riisunud? Wiskpäraist peab noor printsfes oma ilusad filmad pinedats nutma? Mida jääb Bantami iseseiswus? Mas Allah ei ole jõudur ülesohut karistada, diguist wõimalus aidata, walget wannet üstlikkude maq pin-nalt puhastada?"

Mõnda küsiti igal pool. Ja see rahwa taebtus leidis wastulaja fõsides ja hurjufites, kirututes ja külabes. Äga fõlas see iga üstiku teetes, mõi-tus iga üstiku meetes. Mahutus oli üleüldine.

Üksigi troost ei waigistanud rahwaist. Noored preestrid laiwad wiimaks itegi jellest mõtteist wai-mustatud, nii et nad enam teda tühjade troosti-fõnadega tagasi juruma ei hakanud. Warsti oli uus tugeiw puha fõja partei fõos, selle eesotijas Abduul Karimi fõlm fõide anderikkamat jüingrit — hädjü Marjuti, Wastij ja Zubagus Jemait fei-jinwad. Need alutajinwad jumalateenistuste fõrwal ihe wandefeltji, millede nimets anti „Prang jabit (puha fõda) walge wandes taotaniifets.“ Sellese wandefeltji wõeti üstti fõige ustayamand forani ja prohwteti fõbrad wastu. Wendege peeti fõssolefuid kirututes ja pidudel, mis feltji liifmed iteeneste feskfel fõrda mõdda toime paninwad. Mõit wastu-wõetawand liifmed pidinwad enne puhas fõjas puha wandega töötama, et nad walutis on puhaist fõjast tegewalt fõja wõtma, jellele mõttele lõpru forjama, feltjiwalitijuse fõskufid igal ajal tingimata täitma ja oma eesmärgi fõigi wastu waiitma, fes mitte ustayand füllalt ei ole. Mes oma töötajest taganes, see pidi tui fäfir (põlatud waletaja ja uilmata) põlgufewande alla langema. Äga jelle wandes alla langufinwad ka need fes feltjiuilmete nõu fuitida ei wõtnud. Wendege ei pidanud itegsi hädji enam midagi tegemist tegema, neid haigufes ega hädas wootama ega aitama nimena, ei neid puha fõda-desie laifma tulla ega nende juruud wathia. Üst-likute muhamebi-uilmefele ei wõidud fuuremat muht-lust wälja mõelda tui niuugune kiritu põlgufje ja wandes alla panemine oli. Zel feadufel oli lõpmata fuur mõju terwe rahwa fõhta, nii et liifufele ajaga ta fõige tunnemad ja aramad rahwa feast waimustatud fõjahimulistets olnwad muudetud.

Fõige fuurem wiha fõis walitijuse ametniku

ja politfeiuilmata Dumasse wastu, feli see oli pan-gerani Katawiasse wangi wiinud. Mas ta fika teenele wõi teiste tahtumist teinud, feli oli pang-erani fõbradel üks fõit. Wende filmis oli Dumas fõige õnnetuse põhjus ja fellest oli fõit alt, et feli fõige liigawameit fõdame põhjast wihta.

Prang jabit feltji haadufid töötajinwad oma mõtete heaks ja wäljaspool Bantami piirifid. Ba-tawias, Feribonis ja Meit-Jaawal, ning leidiinwad igalpool fuitjaid fõwra. Ferwe Jaawa preestrid wõidufinwad fõjamõtte omats ja kandufinwad feda on a fõgudufes laiale. Bantami wandefelts tahtis felle hea wõidu tõttu juba päewa määrama ha-lata, miillat pihta fõda terwet maal wälja pidi fuitutatama. (Järgneb).

Mõndafugust

Rootsi kiriku wana raamatute korralduse juu-res Tawastus Soomemaal leiti iseäraline kiriku seest poolt parandaja arweleht, mille siin toome:

„Kiriku paranduse ja wärwimise aruanne. Alumi külas 27. junil 1618. M. Nenni.

1) Parandasin 10 käsku ja wärwisin wärnitsaga	2 mrk. 20 pen.
2) Tegin ristipeal olewale rõõwile uue silma ja sõrmed laiemale	1 „ 30 „
3) Parandasin Pontsiuse Pi-latuse, tegin ta mõtsile uue naha ja wärwisin eest ja taga poolt	1 „ 30 „
4) Ülema preestri sulase wärwisin kolm korda üle	1 „ 40 „
5) Suurendasin taewa ja te-gin mõned tähed juurde	2 „ 15 „
6) Parandasin põrgu tule ja tegin saatnale kurjema näo	14 „ 15 „
7) Hõbetasin Juuda kolme-kümne hõbetükiga	1 „ 40 „
8) Wiimse päewa, mis liig lähike oli, tegin pikemaks	2 „ 15 „
9) Punase mere puhastasin kärbeste mustast	3 „ 10 „

100.000 rublane musu.

New-Yorkis Amerikas, oli hiljuti aruldane kõihtu protsess ees. Kuulus millioner Rossel oli üks aasta enne seda tähtsa iludusega neu Helene Udrosiga tutustunud, mille järeldukel abielusse astumise tingimised nende wahel maha tehti. Üks kord peale seda suudles Rossel oma Helenet, mille wastu ka wiimasele. lähedal abielu tähele pannes, midagi ei olnud. Et aga hiljem Rossel oma sõna murdis, andis neu Udros Rosseli wastu kohtusse 100 tuhande rublalise nõudmise musu eest sisse. Pärast kaualdast arupidamist mõistis kohus Rosseli nõutawat summa wälja maksma. (thai).

Wastutaw toim. S. Turp. Väljaandja J. Tannenthal.

Hoiatusseks!

Meie tuntud **Ideal-seep** jaab mõne nurga toabrifu poolt järele aimatud, kes niime **Ideat** tarvitawad, et oma wäärtueta faupa publikumile teada määrida.

Et ennast petuse eest hoida, pange ostuise juures hoolega tähele, et igal tükil meie wäärtsu nimi **Advance** peal o i, ning lühale fõil tehed jorbid tagah. Kõnnetita raborat. **Advance** Riias.

ILMUSIWAD TRÜKIST:

Soome naiskirjaniku L. ONERWA auhinna kroonitud no-

MURDJOONED

welidekogu

EDUARD WIRGU

autoriseritud tõlkes.

Hind 75 kop.

Arst Jay'e kaswatajana

Dr. A. J. Jay'e autoriseritud tõdes.

Geotimaa Rahwabariduse Teemu Kirjanduse-harujelt-i toimetised nr. 3. Saadawal fögis Eesti raamatukaupl. Pealadud: G. Ehlstas Tallinnas. „Postimees“ Tartus.

Riikaruse ühtus „Ma a“ Tallinnas.

Prof. A. Gzerni ette-
lugemise d laote terminid.

Koit ja Ämarik

A. Grenskini
lugulaul.

Saada föidibest paremateit raam-
matukauplusteit. Hind 40 top.

Olewiku teinuije kuitungi ette-
nõitajatel 20 top

Majahoidja

toht naisterahwale on faada waias
uul nr. 1.

Teatan sellega, et ma W. Warele
kirjutusmaterjali-
ja raamatu

kaupluse

ostuteel omandanud olen, ning föifi
faupaid oma jistecostu hindadega minni.
Arustufega J. Randsepp.

Wõrn Rahwabariduse Selts
Wõrnus

Teisel Jõulu pühäl i. a.

Kandle saalis

kell 2 p. l.

näitemüük

Zeltamat päewal kell 9 õhtu
kaalimas näitemäng

Noorpaar

ja

kontsert

Giunifonia orkester, tegasoor, duet-
tid, solo.

Jõulu Kingitus

Adiac paremateit jõulu kingituseit tuleb
Rahwa piibelt nimetada, mida M.
Zunifon waija andis. Kappra piibel
on 284 lht. tuur, matjab lühifoites 30
top. lühifoites 80 top. tuur.

Ammaprouad

T. Grossberg

ja

A. Tannenbergi

amawad head ndu ja alu ja wõrtawad
jowwi peale eneste juurde todu pöetama.

Peterburi uul. nr. 14,

1. trepp

Wana uul. nr. 3. 1. trepp.

